

Rudzātos izdzēstos vēl viens vēstures «baltais plankums»



Baltā krusta atklāšana Rudzātos

Antons Rancāns

23. jūlija tveicīgā pēcpusdienā uz kritušo nacionālo partizānu piemiņas vietas atklāšanu un iesvētīšanu Preiļu rajona Rudzātos pulcējās daudzi cilvēki no pagasta centra un apkaimes ciemiem, tālākām vietām. Todien vietējā katoļu baznīcā rīta pusē bija aizgājuši atcerei veltīts dievkalpojums, kurā prāvests **Vilhelms Bēķis** pieminēja arī pretošanās komunistiskajam teroram dalībniekus, bet pēc tam vadīja svētkus tuvējā kapsētā.

Rudzātu centrā baltais piemiņas krusts ar akmens piemiņas plāksni, kurā iekalti čekas iznīcinātāju bataljona nogalināto partizānu vārdi, tagad paceļas netālu no baznīcas un redzams no ielas sākuma, laukumā pie birztales, ko pirms daudziem gadiem rudzātieši iestādīja piemiņai par deportētajiem uz Sibīriju.

Ēkā, kas tagad pussabrukusi, it kā pieplakusi zemei, bija pagasta nams, vēlāk pasts, — tika nomesti iznīcināto nacionālo

partizānu liķi. Pēc vienota scenārija kā citur Latgalē, daudziem uz krūtīm bija uzlikti uzraksti: «Bandīti». Tik ļauni padomju okupanti pīrgājās par cilvēkiem, brutāli un nežēlīgi pārkāpa viņu tiesības.

Izdzēsts vēl viens vēstures «baltais plankums» tautas nacionālajā pretošanās kustībā svešu valstu varām, apzināti un publiski aizmirstībai nolemto vienkāršo zemnieku, viņu dēlu, kuri savu un novada brīvību gribēja atgūt ar ieročiem rokās, vārdi, bet bija pārāk vāji pret lielvaras represīvajiem orgāniem. Jādara viss, lai viņi ir zināmi nākamajām paaudzēm, un jāturpina meklējumi, jo vēl daudz neatklātu kapu slēpj mūsu asinīm slācītā zeme.

Par to miltiņā runāja gan Rudzātu pagasta padomes priekšsēdētājs un viens no piemiņas vietas veidotājiem **Jānis Zeps**, gan novadpētnieks un galvenais sarīkojuma organizators **Jānis Būmanis**, gan Preiļu Politiski represēto kluba vadītāja **Terēze**

Lakovska, Latvijas Nacionālo partizānu apvienības (NPA) vadītājs **Ojārs Stefāns**, Okupācijas muzeja Rīgā vēsturniece **Inese Dreimane**, Saeimas deputāts no apvienības TB/LNNK **Pēteris Tabūns**, rudzātieši **Leons Bojārs**.

Miltiņu vadīja mūzikas pasniecējs, pagasta kultūras organizators, viru vokālā un etnogrāfiskā ansambļa vadītājs **Fredis Bergmans**. Viru ansambļa izpildījumā ievadā izskanēja valsts himna, bet noslēgumā populārā dziesma «Skaidra volūda» ar **Annas Rancānes** tekstu, kur vārdi «Brist rudzi teirumā un akmīņš gavileje» sasauca ar notiekošo apkārtne.

Kā informēja NPA valdes locekļi, kuri bija Rudzātos un gādā, lai nekas un neviens no pretošanās kustības dalībniekiem netiktu aizmirsts, septembrī līdzīga piemiņas zīme tiks atklāta Jersikā partizānu vienībai «Latvijas Tēvijas sargi», kura darbojās Līvānu un Vārkavas pagasta robežās. **■**